

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—,
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Živec gospodarskega življenja.

Težko je urediti gospodarstvo, ki je vsled nesposobnosti ali zanikarnosti gospodarja v stanju propadanja. Kmet, ki prevzame posestvo za takim gospodarjem, mora porabiti vso razumnost in energijo, da izleči rane, ki iz njih krvavi gospodarstvo, ter da na osnovi dobrega gospodarskega načrta spravi vse gospodarsko telo počasi v stanje reda in zdravja.

Kar velja o zasebnem gospodarstvu, velja tudi o narodnem in državnem. Ko je nastopila sedanja Stojadinovič-Koroščeva vlada, je našla državne blagajne prazne in narodno gospodarstvo v stanju propadanja. JNS politiki so, kakor znano, dobri gospodarji za sebe in morda še tudi v strankine namene, za narodno gospodarstvo in pa za zdravo finančno politiko niso imeli in nimajo ne smisla ne sposobnosti. Zato pa je doba njihovih režimov obeležena z gospodarskim propadanjem in obubožanjem gospodarskih stanov in tudi posameznikov. Kmet je postal siromak, kakor prej nikdar ni bil.

Stojadinovič-Koroščeva vlada se stanja, ki ga je našla, ni ustrašila, marveč je snovala in snuje načrte, da popravi in ozdravi, kar so njeni predniki pokvarili in upropastili. Omilila je, kolikor mogoče, davčna bremena. Znižala državne izdatke s tem, da je znižala plače uradnikom in nameščencem. Storila je potrebne ukrepe v obrambo kmetiskih dolžnikov. Sedaj se peča z rešitvijo problema (vprašanja) naših denarnih zavodov, ki so vsled nemarnosti in nesposobnosti prejšnjih režimov postali nelikvidni. Mrtvilo leži na njih, ki se že vleče iz l. 1931. Takrat bi se bila nastopajoča denarna kriza dala rešiti z nekaj milijoni. Toda JNS je mislila samo na državno blagajno, odnosno na blagajne milijencev režima, v nemar pa je pustila blagajne denarnih zavodov, ki so se vedno bolj praznile in so sedaj ipraznjene do dna.

To je bil udarec, ki je najhujše zadel Slovenijo, kjer je bilo združništvo najbolj razvito. Prizadeta pa je vsled gospodarskega mrtvila, ki leži nad Slovenijo, tudi državna blagajna, ki v njo ne pritekajo davki tako, kakor bi morali in bi tudi v resnici pritekali v redovnih razmerah. Odlašati torej ne kaže več, s tem se položaj le slabša od meseca do meseca. Presekano žilo je treba povezati, da bo kri zopet normalno krožila po telesu. To se najprimernejše zgodi tako, da se pride združništvu na pomoč. Vlada se s tem vprašanjem peča in upati je, da bo kmalu našla pravilno rešitev. Član sedanje vlade dr. Krek je na zborovanju v Velikih Laščah 17. maja rekel: »Vlada bo že letos oskrbela ogromna sredstva, da bodo hranilnice in posojilnice že letos mogle pričeti s poslovanjem.«

Ta napoved je razveseljiva za združništvo in za vse ljudstvo, čigar gospodarstvo je tesno zvezano z usodo združništva. Prejšnji režimi so samo nakopičili gorje, sedanja vlada ga hoče odpraviti ali vsaj izdatno ublažiti. Pred petimi leti bi se bilo to dalo doseči z manjšimi žrtvami, sedaj bo res treba velikih sredstev, da zopet oživi omrtveli živec našega gospodarskega življenja. »Kmetijski list« zabeleži te velike napore sedanje vlade nekam posmehljivo. S tem kaže v svetli luči svoje »kmetoljubno« srce. Njemu je veliko bolj pri srcu borba zoper »klerikalnega« zmaja, ki sedaj divja na španskem, kot pa blagobit našega kmeta. Naše kmetisko ljudstvo si bo to dobro zapomnilo. Z veliko hvaležnostjo in obenem z živahnim pričakovanjem pa spremlja napore sedanje vlade, da bi pomagala kmetiskemu ljudstvu in s tem popravila, kar so prejšnji režimi, sestavljeni iz osebnostih bivše demokratske in bivše kmetijske stranke, nad njim grešili.

V NAŠI DRŽAVI.

Kongres JRZ v Belgradu. Izvršni odbor JRZ sklicuje za 1. in 2. junij kongres stranke v Belgrad. Po poročilih belgrajskega časopisja bo izvoljen za predsednika JRZ dr. Milan Stojadinovič, za prvega in drugega podpredsednika dr. Anton Korošec in dr. Medmed Spaho.

Novi banovinski odbor JNS za dravsko banovino. Zadnje nedeljo se je vršil v Ljubljani zbor zaupnikov JNS in je bil sestavljen ob tej priliki za našo banovino sledeči odbor: dr. Janko Rajar, predsednik; podpredsednika sta bivša ministra in senatorja dr. A. Kramer in I. Pucelj; poslovodni podpredsednik je bivši podban dr. Otmar Pirkmajer.

Priprave za veliki shod združene opozicije, ki se bo vršil v Novem Sadu, so v polnem teku.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Bolgarija kliče na prisilno delo. V Bolgariji je pozvanih 20.000 mladeničev na prisilno delo na raznih cestah, železnicah i. t. d.

Kako se hoče znebiti nova avstrijska vlada oboroženih organizacij. Kakor hitro je zvedel bivši podkancler in vodja Heimwehra knez Starhemberg, da je izpadel iz vlade, se je takoj odpeljal v Rim k Mussoliniju. Kaj je opravil v Rimu, ni znano. Mussolini ga je poslal nazaj na Dunaj 20. maja v posebnem letalu. Koj po njegovi vrnitvi so se vršile po Dunaju manifestacije za Heimwehr v znak protesta proti nameravanemu razpustu. Da bi se rešil kancler dr. Schuschnigg na lep ter miren način vseh oboroženih organizacij, hoče izdati zakon o osnovanju posebne avstrijske milice, ki bo neke vrste rezervna vojska. Milica bo štela 30 do 50 tisoč mož. V milico bi se strnila pred vsem naslednja oborožena združenja: Sturmsharen, Freiheitsbund, Schutzkor in seve v prvi vrsti Heimwehr. Z novim zakonom hoče kancler dr. Schuschnigg spraviti pod svoj vpliv vse navedene organizacije in se znebiti na miren način vseh heimverovskih kolovodij, ki bi ostali generali brez armade.

Izjalovljen napad na Starhembergovo grad. V noči 23. maja so izvršili narodni socialisti napad na grad kneza Starhemberga v Wachsenburgu pri Lincu. Namen napada je bil, se polastiti orožja, ki je shranjeno v kleti gradu, ker je knez Starhemberg vodja avstrijskih oboroženih organizacij. Napad se je izjalovil. Poseglo je vmes orožništvo in prišlo je do streljanja. Eden od napadalcev je ubit, eden ranjen in osem aretiranih. Od orožnikov ni bil nobeden ranjen. V Avstriji v zadnjem času močno vre ne le samo med hitlerjanci, ampak tudi med delavstvom in je avstrijski režim na s smodnikom obče nevolje napolnjenem sodu, ki lahko vsak čas eksplodira.

Napoved poostitve sankcij in Sueški prekop. Svet Društva narodov se bo sestal v mesecu juniju in bo sklepal o poostitvi sankcij proti Italiji. Da bodo sankcije res izdatne, napovedujejo zatvoritev Sueškega prekopa za italijanske ladje. Če bi res prišlo do tako dalekosežne poostitve kazenskih ukrepov proti Italijanom, bi to odločilno vplivalo na razvoj dogodkov ne samo v Sredozemskem morju, ampak predvsem v vzhodni Afriki. Anglija je zaradi povečanja italijanske oblasti v Sredozemskem morju močno vznemirjena. Italija utrjuje otok Pantelaria med Sicilijo in Tunisom in otok Dumerah, ki ga je Italiji odstopila Francija, kar pomeni novo nevarnost za prehod angleških ladij skozi Rdeče morje. Vprašanje zatvoritve Sueškega

kega prekopa za Italijane bi pomenilo toliko, da so bile italijanske finančne in človeške žrtve za zasedbo Abesinije zastoj; ali pa bo morala Italija izsiliti prost prevoz skozi Sueški prekop. Dokler Italijani nimajo zasiguranega prevoza skozi Suec, še Abesinija ni čisto njihova.

Vojaški ukrepi Italije. Mussolini je odredil za 30. maja poskusno mobilizacijo italijanske armade na vsem področju Italije. Maršal in podkralj Abesinije Badoglio se vrne v Italijo in bo postal vojaški guverner novozasedenega ozemlja v vzhodni Afriki general in maršal Graziani. O Grazianiju napovedujejo, da bo prejel naslov regenta Etiopije (Abesinije).

Dvojni italijanski proračun. Na seji polanske zbornice 20. maja je podal finančni minister daljšo razlago o finančnem položaju v državi, ki je zaradi sankcij zelo kočljiv. Zanimivo pri obvestilu finančnega ministra je to, da ni navedel nobenih podatkov o stroških za vzhodno-afriško vojno. Vlada je pripravila za abesinsko vojno poseben izreden proračun, ki ni bil objavljen. Minister je le poudaril, da denar ni šel ves za vojaške svrhe, nego so se gradile tudi ceste, znatno povečalo število letal v vzhodni Afriki, mnogo pa se je porabilo tudi za vojno mornarico in vojne luke, tako da se mnogo denarja ni porabilo neposredno za vojaške namene v vzhodni Afriki, nego za ojačenje italijanske vojne sile, kar je bilo potrebno spričo napetega mednarodnega političnega položaja.

Poljaki in Nemci proti komunizmu. Vodja poljske državne policije general Zamorski vodi v Berlinu pogajanja za sklenitev poljsko-nemške policijske pogodbe za pobijanje komunizma, predvsem pa za izročitve onih beguncev, ki so, oziroma ki še vršijo propagando komunizma. V Berlinu začeta pogajanja se bodo nadaljevala v Varšavi. Tam bo sklenjen tudi končnoveljavni pakt ali pogodba med obema državama. Enake sporazume, kakor s Poljsko, bo skušala skleniti Nemčija tudi z nekaterimi drugimi državami.

Nova španska vlada je dobila v zbornici zaupnico. Nova španska vlada pod predsedstvom Quiroge se je predstavila parlamentu 20. maja. Ministrski predsednik je podal izjavo vlade, ki je bila odobrena od zbornice z 271 glasi proti 16. Desničarske stranke so pred glasovanjem zapustile sejo no dvorano.

Angleški kralj Edvard VIII. bo kronan dne 27. maja prihodnje leto.

Abesinski cesar se preseli v London. — Abesinski cesar je zapustil v spremstvu osem abesinskih dostojanstvenikov dne 23. maja Jeruzalem. Vkrcal se je na angleško križarko, ki je na potu v London.

pravice papeža. Še pred vojno je v njem dozorela misel, da bi za papeža žrtvoval svoje življenje. S to mislijo je šel v vojno. Malo dni pred naskokom na Monte Colombo, kjer je umrl junaške smrti, je pisal domov: »Zdaj grem v trpljenje, v smrt, v zaželjeno smrt žrtve... Papež naj živi!« — Lani so prav slovesno prenesli njegovo truplo z vojaškega pokopališča v stolnico njegovega rojstnega mesta Este.

Za Slomšekovo kapelico. Med glavne priprave za lepe Slomškovske praznike spada tudi ureditev Slomškovskega groba. Kapelo nad grobom je treba poslikati, oltar, ki je v teku let obleden, zopet popraviti, nova okna so nujno potrebna in vrata, da ne bo kapela odprta vsem vremen-skim neprilikam. Stolp je tudi še brez zvonov, električno razsvetljavo moramo vpeti. Vsa ta popravila se že sedaj vršijo in Slomškovska družina zato iskreno prosi vse častitelje Slomškega, da prispevajo v namen Slomškovske kapele. Vse dobrotnike, ki bodo v ta namen darovali 100 Din skupno ali v obrokih, bomo vpisali v posebno knjigo, katero bomo hranili v trajen spomin v Slomškovski kapeli. Prispevke sprejema: Slomškovska družina v Mariboru, Koroška cesta 5.

Osebnosti.

Smrt kapucinskega duhovnika. V kapucinskem samostanu v Celju je preminul po daljšem trpljenju p. Hilarij Perpar. Rodil se je leta 1865 v Dobrniču na Dolenjskem. Bogoslovje je končal v Gorici, kjer je prejel mašniško posvečenje leta 1899. Za patra je prišel v Celje še pred vojno in je tu opravljal službo kurata v bolnici. Bil je tudi iskan spovednik. Bodi mu Vsemogočni obilen plačnik!

Smrt šolske sestre. V Mariboru je preminula šolska sestra Hermagora Pinter. Rodila se je 1864 pri Sv. Trojici v Slovincih. Preoblečena je bila v Mariboru leta 1887 in je od tedaj nepretrgano delovala na mariborskem zavodu. Rajni bodi Vsemogočni obilen plačnik, samostanski družini naše sožalje!

Zdravnik umrl v visoki starosti. 84 let je dočakal g. dr. Matija Schmiermaul, ki je bil zadnje dni pokopan v Brežicah. Rodom je bil iz znane slovenske rodbine v Jarenini. Bil je prvi primarij bolnice v Brežicah. Pozneje je izvrševal 30 let službo zdravnika v Rajhenburgu. Znan in priljubljen je bil po vseh spodnjih krajih. Poslednja leta je živel v Jarenini ter pri raznih svojih prijateljih. Svetila mu večna luč!

Nesreče.

Čudna in izredna so pota strele. Med nevihto je udarilo v Rošpohu pri Mariboru v hišo posestnice Ivane Kralj. Strela ni ničesar užgala, pač pa je povzročila po nortrajnosti hiše pravo razdejanje. Strela je prišla skozi streho in je pometala na tla skoraj vso opeko. Iz strehe je šinila skozi strop, v katerega je napravila luknjo in je bila v hiši, po kateri je švigala in razbila pohištvo. Ko so prihiteli sosede na pomoč, so videli razdejanje in so našli med raz-

Narodno-socialistična vzgoja. Vzgoja mladine v Nemčiji, ki se vrši po narodno-socialističnih načelih, pomeni za katoliško mladino veliko nevarnost. Z odločno besedo, polno bridkosti in zaskrbljenosti, to poudarjajo nemški škofje v pastirskem listu, ki je bil v Nemčiji katoliškemu ljudstvu prečitani v cerkvah 17. maja. V časnikih se ta list kajpada ni smel objaviti. Takšna je danes duševna svoboda v Nemčiji. Po poročilu vatikanskega lista »Osservatore Romano«, ki je objavil ta pastirski list, nemški škofje takole označujejo narodno-socialistično mladinsko vzgojo: »V strujah in zvezah, ki se jim morajo pridružiti tudi katoliški mladeniči, se vrši razvoj, ki škofje nanj gledamo z rastočim strahom. V teh društvih se govori nespodobno o Bogu, Kristusu in Cerkvi. Dostojnost izginja. V besedah, podobah in slikah se najpogostejše zasmehujejo papež, škofje, duhovniki, redovniki in redovnice. Katoliška mladina je prisiljena, da mora izstopiti iz katoliških društev.« Beseda nemških škofov je jako zmerna in skromna. Toda tudi ta beseda je najhujša obtožba narodnega socializma, ki pobija med nemško mladino krščansko vero in moralno. Ali dela kaj drugega, kot dela boljševizem? Zakaj pa se potem baha s svojim bojem zoper boljševizem in komunizem?!

Hlond proti boljševizmu. Nam Slovencem dobro znani poljski kardinal Hlond, ki nam je ostal od lanskega evharističnega kongresa v Ljubljani v najboljšem spominu, je izdal okrožnico zoper boljševizem. V njej opozarja na veliko nevarnost, ki preti Evropi z vedno bolj naraščajočim boljševiziranjem kulture in morale. Med drugim pravi v tej okrožnici:

»Strašna moralna anarhija (nered) se širi po svetu. Boljševizem hoče vsa krščanska načela uničiti in razrušiti. Pod lažnjivim plaščem kulture in napredka se po svetu širi satanizem in nemoralnost (neravnost). Tako je pri drugih narodih. Poljski narod si je sicer v svesti, da se je treba boriti proti navalu brezboštva, vendar je treba biti na opreži. Kot demon (hudi duh), ki samo ruši, se širi tudi na Poljskem val ubijalne miselnosti, ki naj zadene in razdene najgloblje, življenjske sile našega naroda. Gospodarska kriza olajšuje in v gotovi meri podpira rušilno delo boljševističnih agentov. Poljski narod čuti to nevarnost ter brani svoje moralno zdravje in svoje lepe in koristne krščanske običaje. Ne sme pa izgubiti iz vida krvavih žrtev, ki padajo v tej borbi na braniku domovine in vere.« Besede poljskega kardinala veljajo tudi za nas. Kulturni in moralni boljševizem se med našim narodom, zlasti med mlado inteligenco, širi vedno bolj in bolj. Ali pa se tudi mi zavedamo, da gre za najgloblje, življenjske sile našega naroda? Ako se tega zavedamo, zakaj nič ne ukrenemo zoper boljševiziranje prosvete in morale, osobito z izdelki književnosti in lažnjive umetnosti?

Sveti stotnik. Na škofovskem sodišču škofije Padove v Italiji se je lani začelo obravnavanje o stotniku in poveljniku G. Negriju, ki je leta 1916 padel v svetovni vojni in ki naj bi bil prištet blaženim. Gv. Negrija poznajo skoraj po vsej Italiji z imenom »capitano santo« — sveti stotnik. Ne samo cerkveni, tudi svetnjaški krogi ga jako častijo. Gvido Negri je sin družine lekarnarja v Estu na Beneškem in je bil zmiraj vnet bojovnik v prvih vrstah Katoliške akcije. V tem pravcu se je v predvojni dobi požrtvovalno udeleževal kot dijak in častnik in goreč pristaš papeža, ki se je vedno odločno zavzemal za